

**ДУНДГОВЬ АЙМГИЙН
ӨНДӨРШИЛ СУМЫН ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧИЙН ХУРЛЫН
ХУРАЛДААНЫ ТОГТООЛ**

2023 оны 06 сарын 28 өдөр

Дугаар 105

Бөхт

┌ Сумын 2023 оны төсвийн тодотгол батлах тухай ┐

Монгол Улсын засаг захиргаа нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 35 дугаар зүйлийн 35.1 дэх хэсгийн 35.1.9 дэх заалт, 48 дугаар зүйлийн 48.1 дэх хэсэг, Төсвийн тухай хуулийн 64 дүгээр зүйлийн 64.1 дэх хэсгийн 64.1.2 дахь заалт, Аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2023 оны 06 дугаар сарын 28-ны өдрийн 25 дугаар тогтоолыг тус тус үндэслэн сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын ээлжит арвантавдугаар хуралдаанаас ТОГТООХ нь:

1. Сумын 2023 оны төсвийн орлогын нийт дүн, орлогын нэр төрлийн хэмжээг дор дурдсанаар баталсугай.

д/д	Орлогын нэр төрөл	Орлогын дүн /мянган төгрөг/
1.1	Сумын төсвийн татварын орлого	357,600.0
	1.1.1 Цалин, хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрхлэлтийн орлого	127,500.0
	1.1.2 Үйл ажиллагааны орлого	21,000.0
	1.1.3 Бууны албан татвар	1,000.0
	1.1.4 Улсын тэмдэгтийн хураамж	1,600.0
	1.1.5 Хадгаламжийн хүүгийн орлого	40,000.0
	1.1.6 Үл хөдлөх хөрөнгийн албан татвар	1,600.0
	1.1.7 Малын тоо толгойн татвар	75,000.0
	1.1.8 Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	4,000.0
	1.1.9 Газрын төлбөр	46,400.0
	1.1.10 Ан амьтны нөөц ашигласаны төлбөр	32,000.0
	1.1.11 Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	7,500.0
1.2	Сумын төсвийн татварын бус орлого	8,600.0
	1.2.1 Хүү торгууль	4,800.0
	1.2.2 Төсвийн өөрийн орлого	2,000.0
	1.2.3 Бусад орлого	1,800.0
Нийт дүн		366,200.0

2. Аймгийн төсвөөс сумын төсөвт авах санхүүгийн дэмжлэгийн хэмжээг 480,513.7 мянган төгрөгөөр баталсугай.

3. Орон нутгийн ерөнхий орлогын урьд оны үлдэгдлийн хэмжээг 77,657.0 мянган төгрөгөөр баталсугай.

4. Аймгийн орон нутгийн хөгжлийн сангийн орлогын шилжүүлэгээс сумын орон нутгийн хөгжлийн санд авах орлогын шилжүүлэгийн хэмжээг 436,485.6 мянган төгрөгөөр баталсугай.

• 482301050

5.Сумын 2023 оны төсөвт төсвийн ерөнхийлөн захирагч, түүний харьяа байгууллага, бусад байгууллагын төвлөрүүлэх орлогын хэмжээг дор дурьдснаар баталсугай:

д/д	ТЭЗ, түүний харьяа байгууллага	Орлогын дүн /мянган төгрөг/
5.1	Сум хөгжүүлэх сан	68,000.0
5.2	Мал хамгаалах сан	19,000.0
5.3	Орон нутгийн хөгжлийн сан	29,882.4
Нийт дүн		116,882.4

6.Сумын 2023 оны төсөвт төсвийн ерөнхийлөн захирагч, түүний харьяа байгууллага, бусад байгууллагын урьд оны үлдэгдлийг дор дурснаар баталсугай.

д/д	ТЭЗ, түүний харьяа байгууллага	Орлогын дүн /мянган төгрөг/
6.1	Сум хөгжүүлэх сан	12,000.0
6.2	Байгаль хамгаалах сан	22,000.0
6.3	Мал хамгаалах сан	1,000.0
6.4	Орон нутгийн хөгжлийн сан	157,772.4
Нийт дүн		192,772.4

7.Сумын 2023 оны төсвийн санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг дор дурдсанаар баталсугай:

д/д	Эх үүсвэрийн нэр төрөл	Мөнгөн дүн
7.1	Сумын татварын болон татварын бус орлого	366,200.0
7.2	Аймгийн төсвөөс сумын төсөвт авах санхүүгийн дэмжлэг	480,513.7
7.3	Орон нутгийн ерөнхий орлогын үлдэгдэл	77,657.0
7.4	Сумын орон нутгийн хөгжлийн санд аймгийн орон нутгийн хөгжлийн сангаас олгох орлогын шилжүүлэг	436,485.6
7.5	ТЭЗахирагчийн харьяа байгууллагын төвлөрүүлэх орлого	116,882.4
7.6	ТЭЗахирагчийн харьяа байгууллагын урьд оны үлдэгдэл	192,772.4
нийт дүн		1,670,511.1

8.Сумын 2023 оны төсвийн жилд зарцуулах зарлагын нийт хэмжээг 1,670,511.1 мянган төгрөгөөр баталж төсвийн ерөнхийлөн захирагч, тэдгээрийн харьяа байгууллагад дор дурдсан төсөв зарцуулах эрх олгосугай.

Төсвийн ерөнхийлөн захирагч		Зарлагын дүн /мянган төгрөг/
8.1	Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын дарга	83,891.2
	8.1.1 Иргэдийн төлөөлөгчийн хурлын нарийн бичгийн дарга	83,891.2
8.2	Засаг дарга	1,586,619.9

8.2.1	Засаг даргын Тамгын газар	524,288.4
8.2.2	Сум хөгжүүлэх сан	80,000.0
8.2.3	Байгаль хамгаалах сан	58,092.0
8.2.4	Мал хамгаалах сан	20,000.0
8.2.5	Орон нутгийн хөгжлийн сан	699,140.4
8.2.6	Соёлын төв ийн тогтмол зардал	19,751.2
8.2.7	Сургуулийн барилгын тогтмол зардал	112,506.5
8.2.8	Цэцэрлэгийн барилгын тогтмол зардал	44,616.0
8.2.9	ЭМТөвийн барилгын тогтмол зардал	28,225.4
<u>Нийт дүн</u>		<u>1,670,511.1</u>

9.Сумын төсвийн захирагч нарын хэрэгжүүлэх хөтөлбөр, хүрэх үр дүнгийн талаарх чанарын болон тоон хэмжээний үзүүлэлт"-ийг 1 дүгээр хавсралтаар баталсугай.

10.Сумын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 2023 оны төсвийн жилд хэрэгжүүлэх төсөл, арга хэмжээний жагсаалт"-ыг 2 дугаар хавсралтаар баталсугай.

11.Сумын байгаль хамгаалах сангийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх хөтөлбөр, төсөл арга хэмжээний жагсаалтыг 3 дугаар хавсралтаар баталсугай.

12.Сумаас аймгийн төсөвт төвлөрүүлэх орлогын хэмжээг 4 дүгээр хавсралтаар баталсугай.

13.Орон нутгийн төсвийн 2023 оны орлогыг бүрдүүлж, Төсвийн тухай хуулийн 40, 41 дүгээр зүйлд заасан гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлж, өр авлага гаргахгүй, төсвийн хөрөнгийг баталсан хуваарь, зориулалтын дагуу зарцуулахыг бүх шатны төсвийн эрх захирагч нарт даалгасугай.

ДАРГА

Н.МӨНХЦЭЦЭГ

4
Сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2023 оны 06 дугаар сарын 28-ны өдрийн 405 дугаар тогтоолын нэгдүгээр хавсралт

ӨНДӨРШИЛ СУМЫН 2023 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ХӨТӨЛБӨРИЙН ХҮРЭХ ҮР ДҮНГИЙН ТАЛААРХ ЧАНАРЫН БОЛОН ТОО ХЭМЖЭЭНИЙ ҮЗҮҮЛЭЛТ

	Төсвийн ерөнхийлөн захирагч нарын 2023 онд хэрэгжүүлэх хөтөлбөр, хөтөлбөрийн хүрэх үр дүн	Үр дүнгийн чанарын болон тоо хэмжээний шалгуур үзүүлэлт	Суурь он	Суурь түвшин	2023 оны зорилтот түвшин	Хөтөлбөрийн зарцуулах төсөв /сая төгрөг/
1	2	3	4	5	6	7
<i>Сумын иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын дарга</i>						
1	Нутгийн өөрөө удирдах ёсыг бэхжүүлж, түүний хэрэгжилтийг ханган, сумын ИТХ-ыг товлож, хуралдаанаар хэлэлцэх асуудлыг оруулж, гарсан шийдвэрийг танилцуулах	Тайлант онд 4-оос доошгүй удаа хуралдсан байна.	2022	4 удаа	4 удаа	83,891.2
<i>Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага</i>						
1	Засгийн газрын болон аймаг, сумын Засаг дарга, ИТХ-аас гаргасан бодлого шийдвэр, хууль журмыг хэрэгжүүлэх, боловсруулах, төрийн үйлчилгээний чанар хүртээмжийг сайжруулах	Холбогдох хууль, тогтоомжийг хэрэгжүүлнэ. Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийг хэрэгжүүлнэ.	2022	Зөрчилгүй дүгнэлт авч ажиллсан	Зөрчилгүй дүгнэлт	442,503.5
2	Сангийн сайдын 2021 оны 61 дүгээр тушаалаар батлагдсан Засаг даргын нөөц хөрөнгийн захиран зарцуулах журам хэрэгжсэн байх.	Журмын хэрэгжилтийг хангаж, сумын дэд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.	2022	87,5%	100%	36,868.00
3	Орон нутгийн өмчит байгууллагын халаалт, дулаан, цахилгаан, цэвэр бохир ус хэвийн найдвартай хангагдсан байх.	Батлагдсан төсвийн хүрээнд өглөг авлагагүй ажилласан байна	2022	Өглөг авлагын тооцоогүй	Өглөг авлага үүсгэхгүй ажиллах	237,716.00
4	Хүүхэд хамгааллын тухай хууль, гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хуулийг хэрэгжүүлэх	Хамтарсан багийн 2023 оны төлөвлөсөн үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ.	2022	0	100%	2,000.00

1	2	3	4	5	6	7
5	Хог хаягдлын тухай хуулийг хэрэгжүүлэх	Золбин нохой муур устгах, Хогийн нэгдсэн цэг шуух, нийтийн цэвэрлэгээг зохион байгуулна	2022	2 удаа	2 удаа	9,300.00
6	Сангийн сайдын 2021 оны 86 дугаар тушаалаар батлагдсан орон нутгийн хөгжлийн сангийн үйл ажиллагааны журмыг хэрэгжүүлэх.	Сумын хөгжлийн бодлого, төлөвлөлттэй уялдуулан төлөвлөж төсөл арга хэмжээний хэрэгжилтийг зохион байгуулна	2022	70%	100%	699,140.4
7	Байгаль орчны чиглэлийн багц хууль, тогтоомж хэрэгжинэ.	ЗГ-ын 2022 оны 02 дугаар тогтоолыг хэрэгжүүлнэ	2022	70%	90%	58,092.00
8	Сумын өвөлжилтийн бэлтгэл ажлыг хангах, өвс тэжээлийн нөөц бүрдүүлэх сумын малчин болон мал бүхий иргэдийг өвс тэжээлээр хангах ажлыг зохион байгуулна.	Нөөцийг зохих хэмжээнд бүрдүүлж, өвс тэжээлийн үнийг зохистой түвшинд тогтворжуулна.	2022	60%	80%	20,000.00
9	Хоршоо, жижиг дунд үйлдвэр, үйлчилгээ эрхлэгч, иргэдийн төслийг сонгон шалгаруулж, зээл олгон ажлын байрыг нэмэгдүүлэх, хугацаа хэтэрсэн зээлийг бүрэн барагдуулах ажлыг зохион байгуулж өр авлагагүй болсон байна.	Хүнс, хөдөө аж ахуйн хөнгөн үйлдвэрийн сайдын 2021 оны А/361 дугаар	2022	3	2	80,000.00
10	Хоршоо хөгжүүлэх сангийн зээлийн үйл ажиллагаанд хяналт тавьж, зээлдэгч нарт сургалт хийх, тоног төхөөрөмж, программ хангамж, бичиг хэргийн зардалд зээлийн хүүгийн 50 хүртэлх хувийг зарцуулна.	тушаарлаар батлагдсан журмыг хэрэгжүүлнэ.	2022	50%	100%	1,000.00
НИЙТ ДҮН						1,670,511.1

Сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2023 оны 06 дугаар сарын 28-ны өдрийн 105 дугаар тогтоолын хоёрдугаар хавсралт

ӨНДӨРШИЛ СУМЫН ОРОН НУТГИЙН ХӨГЖЛИЙН САНГИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТААР 2023 ОНЫ ТӨСВИЙН ЖИЛД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ТӨСӨЛ, АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ЖАГСААЛТ

/Мянган төгрөгөөр/

№	Төсөл, арга хэмжээний нэр, байршил	Эхлэх/ дуусах хугацаа	Төсөвт өртөг	2023 онд санхүүжүүлэх дүн
1. Шилжих хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр төсөл арга хэмжээ			88,000.00	30,808.10
1	Спорт тоглоомын талбайн тохижилтын ажил	2022-2023	80,000.00	22,808.10
2	Нийтийн эзэмшлийн гэрэлтүүлэг камерын засварын ажил	2022-2023	8,000.00	8,000.00
2. Шинээр эхлэх хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр төсөл, арга хэмжээ			697,692.69	594,332.30
2.1 Барилга угсралт, их засвар			482,192.69	378,832.3
1	Халуун усны барилгын их засвар, гадна инженерийн шугам сүлжээний ажил	2023	206,720.78	103,360.39
2	Баяр наадмын талбайн асар шинээр барих	2023	181,277.71	181,277.71
3	ЕБС-ийн гадна хашаа хийх	2023	38,394.20	38,394.20
4	Халаалтын шугамын өргөтгөл хийх	2023	55,800.00	55,800.00
2.2 Тоног төхөөрөмж			207,500.00	207,500.00
1	Соёлын төвд шинээр тоног төхөөрөмж нийлүүлэх ажил	2023	187,500.00	187,500.00
2	Гамшгаас хамгаалах тоног төхөөрөмжтэй болох ажил	2023	20,000.00	20,000.00
2.3 Хөтөлбөр төсөл			8,000.00	8,000.00
1	Зураг төсөв	2023	8,000.00	8,000.00
3. Малын тоо толгойн албан татварын санхүүжилтээр хийгдэх хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр төсөл арга хэмжээ			75,000.00	75,000.00
1	Малчдад зориулсан сургалт, сурталчилгаа зохион байгуулах	2023	10,000.00	10,000.00
2	Хур тунадасны хэмжээг нэмэгдүүлэх	2023	9,000.00	9,000.00
3	Цог багийн бэлчээрийн усан хангамжийг сайжруулах, гүний худгийн цооног гаргах	2023	20,000.00	20,000.00
4	Талын нар багийн бэлчээрийн усан хангамжийг сайжруулах, гүний	2023	20,000.00	20,000.00

	худгийн цооног гаргах			
5	Цог багийн энгийн уурхайн худгийн засвар хийх	2023	3,000.00	3,000.00
6	Талын нар багийн энгийн уурхайн худгийн засвар хийх	2023	3,000.00	3,000.00
7	Малын эрүүл мэндийг хамгаалах, эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх	2023	10,000.00	10,000.00
4. Сумын орон нутгийн хөгжлийн санд олгох орлогын шилжүүлэг			699,140.40	699,140.40
1	ОНХСанд олгох орлогын шилжүүлэг	2023	436,485.60	436,485.60
2	Малын тоо толгойн албан татвар	2023	75,000.00	75,000.00
3	ОНХСангийн оны эхний үлдэгдэл	2023	126,964.30	126,964.30
4	Шилжих хөтөлбөр, төсөл арга хэмжээний зардал	2023	30,808.10	30,808.10
5	Хандив тусламж	2023	10,000.00	10,000.00
6	Орлого	2023	19,882.40	19,882.40

Сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2023 оны 06 дугаар сарын 28-ны өдрийн 105 дугаар тогтоолын гуравдугаар хавсралт

“СУМЫН БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАХ САНГИЙН 2023 ОНЫ ТӨСВИЙН ЖИЛД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ТӨСӨЛ, АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ЖАГСААЛТ”

/Мянган төгрөгөөр/

№	Төсөл, арга хэмжээний нэр		Эхлэх дуусах хугацаа	Төсөвт өртөг	2023 онд санхүүжих дүн
1	Байгаль орчныг хамгаалах талаар сургалт, сурталчилгаа	1	2023	7,400.00	7,400.00
2	Байгаль орчны эргүүл, хяналт шалгалт хийх	2	2023	2,000.00	2,000.00
3	Амьтны тухай хуулийн 6.1, 6.2 дахь заалтыг хэрэгжүүлэх	3	2023	3,102.00	3,102.00
4	Ногоон байгууламжийн үрсэлгээ, суулгац	4	2023	2,000.00	2,000.00
5	0,5 га талбайн ногоон байгууламжийг хашаажуулах, усалгааны систем хийх	5	2023	10,000.00	10,000.00
6	Төв цэцэрлэгт хүрээлэн усалгааны систем	6	2023	3,000.00	3,000.00
7	Ногоон байгууламжийн усалгааны зардал	7	2023	11,250.00	11,250.00
8	Уул уурхайн зориулалтаар гарсан цооногийн усны судалгааг хийж хамгаалалтад авах	8	2023	2,500.00	2,500.00
9	Шилийн зооны Оросын туурийг цэвэрлэх нөхөн сэргээлт хийх	9	2023	10,000.00	10,000.00
НИЙТ ДҮН					51,252.00

Сумын Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2023 оны 06 дугаар сарын 28-ны өдрийн 105 дугаар тогтоолын дөрөвдүгээр хавсралт
“СУМЫН ТӨСВӨӨС АЙМГИЙН ТӨСӨВТ ТӨВЛӨРҮҮЛЭХ ОРЛОГЫН ХЭМЖЭЭ”

/Мянган төгрөгөөр/

№	Орлогын нэр төрөл	Төвлөрүүлэх мөнгөн дүн
1	Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татвар	7,000.0
2	Авто тээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийн албан татвар	9,100.0
3	Үйлдвэрлэл үйлчилгээний зориулалтаар ашигласан усны төлбөр	200.0
4	Авто замын хураамж	1,900.0
5	Дуудлага худалдаа сонгон шалгаруулалт	2,000.0
		20,200.0